

Remissyttrande

Ert dnr Fi2025/00069
Vårt dnr 2025_5

Finansdepartementet

Stockholm, 2025-05-XX

Remissyttrande avseende Skatteincitament för forskning och utveckling, SOU 2025:3

IKEM – Innovations- och kemiindustrierna i Sverige – har tagit del av Statens offentliga utredning SOU 2025:3, delbetänkande till ”Skatteincitament för forskning och utveckling”, och vill med detta remissyttrande framföra våra synpunkter. Vi har tagit del av Näringslivets skattedelegations yttrande och instämmer i stora delar med det. Vi vill i övrigt framföra följande synpunkter.

Sammanfattning

IKEM välkomnar att utredningen har haft i uppdrag att se över både expertskatten och FoU-avdraget, då vi anser att dessa är centrala verktyg för att stärka Sveriges attraktionskraft för internationell spetskompetens. Ett nytt framtida FoU-incitament måste vara konkurrenskraftigt jämfört med andra länder och därmed både bevara befintlig, och attrahera ny, FoU-verksamhet till Sverige. Samtidigt vill vi understryka vikten av att skatteincitament som FoU-avdraget och expertskatten ses som ett komplement till en bred och aktiv forsknings- och innovationspolitik. För att Sverige ska kunna hävda sig i en internationellt allt hårdare konkurrens om investeringar i forskning och utveckling krävs inte enbart effektiva skatteincitament, utan även en stark samverkan mellan akademi, institut och industri, och en rad strategiska insatser som stärker hela innovationssystemet, inklusive regelförenklingar på flera områden. Särskilt tillgången till rätt kompetens är en kritisk faktor för att möjliggöra ökade investeringar i forskning och utveckling, och incitament att bidra till teknisk och vetenskaplig utveckling i näringslivet är avgörande för framtidens lösningar. Båda sidorna är förutsättningar för den gröna omställningen och industrins konkurrenskraft.

FoU avdraget

Allmänna synpunkter

IKEM välkomnar utredningen om en översyn av det så kallade FoU-avdraget. Våra medlemsföretag har länge påtalat att det funnits betydande oklarheter kring vad som kan klassas som forskning och utveckling enligt nuvarande regelverk, samt att det ofta varit svårt att styrka dessa aktiviteter på ett sätt som godtas av tillämpande myndigheter. Vi ser därför positivt på ambitionen att skapa tydligare och mer förutsägbara regler.

För att FoU-avdraget ska få önskad effekt är det avgörande att de nya reglerna utformas och tillämpas på ett sätt som är praktiskt användbart för företagen. Vi vill särskilt betona vikten av en bred och generös tolkning av begreppen forskning och utveckling, i linje med skatteincitamentens syfte att stärka företagens incitament att satsa på innovation och spetskompetens. Tydliga, förutsägbara och lättillgängliga regler är en förutsättning för att företag i Sverige, i konkurrens med andra länder, ska våga och vilja göra långsiktiga satsningar på forskning och utveckling.

Ett nytt framtida FoU-incitament måste vara konkurrenskraftigt jämfört med andra länder och därmed både bevara befintlig, och attrahera ny, FoU-verksamhet till Sverige. Oavsett om taket på det befintliga FoU-avdraget skulle tas bort, blir det inte konkurrenskraftigt. Tilläggsdirektivet (2024:104) öppnar för att utreda och designa ett nytt konkurrenskraftigt FoU-incitament. Detta bör ske skyndsamt, eftersom vi de senaste åren sett exempel på att våra medlemsföretag valt att lägga ny FoU (och produktion) i utlandet.

Specifika synpunkter

Utredningens förslag FoU-avdragets utformning och storlek ska huvudsakligen inte ändras (avsnitt 8.2)

IKEM tillstyrker förslaget om att det sk arbetstidvillkoret ska förenklas. IKEM tillstyrker också förslaget om att villkoret kan uppfyllas även utan att fullständigt underlag i form av exempelvis tidrapporter presenteras, förutsatt att företaget kan göra sannolik att FoU-arbete har utförts och att detta arbete krävt ett visst antal personer. Det är även positivt att man förtydligar att bedömningen av om en person har utfört FoU-arbete bör göras utifrån det arbete som personen utfört under en längre tidsperiod än en enskild kalendermånad, exempelvis under ett helt år.

Utredningens förslag Definitionerna av forskning och utveckling ska förtydligas och utvidgas (avsnitt 8.3)

IKEM tillstyrker förslaget med följande kommentarer

IKEM instämmer med utredningens analys att nuvarande regelverk och Skatteverkets tolkning av regelverket har skapat otydlighet, oförutsägbarhet i vissa fall även rättsosäkerhet. Det har i hög grad allt handlat om det nuvarande kravet på att utvecklingsarbetet ska vara baserat på forskningsresultat samt att FoU-arbetet ska ha bedrivits systematiskt. Beviskraven har inte varit tydliga och det har varit svårt för företagen att kunna bevisa att kraven uppfyllts. Med de nya definitionerna av begreppen måste nuvarande rättstillämpningen brytas. I delbetänkandet föreslås att definitionen av utvecklingsarbete ska vara att arbetet innebär att man ”i kommersiellt syfte ta fram eller förbättra varor, tjänster eller produktionsprocesser genom nya lösningar på vetenskapliga eller tekniska problem”, där en ”ny lösning” innebär att den inte ska vara allmänt tillgänglig, det vill säga offentliggjorts på något sätt.

Även med de föreslagna definitionerna ser IKEM i likhet med Teknikföretagen, Svenskt Näringsliv och Näringslivets Skattedelegation, NSD, risk för att det kommer uppkomma gränsdragningsproblem och bevisvårigheter för företagen. För att syftet med lagstiftningen ska fullföljas, att främja forskning och utveckling, får bevisbördan för företagen inte drivas för långt. Det kan inte krävas att skattejuristerna hos Skatteverket och domstolarna fullt ut måste förstå den problematik som företagen löser genom sitt FoU-arbete. Vi är positiva till tydligare riktlinjer för hur bedömningen ska göras, och att större hänsyn kan tas till ett helhetsperspektiv utan att företaget behöver styrka alla detaljer på mikronivå. Vi vill också påpeka att även utveckling som inte utgör en ”ny lösning” kan vara kritisk för respektive bolags konkurrenskraft. Den bedrivs ofta av samma personal som bedriver utveckling av ”ny lösning” – båda bidrar således till fler FoU-jobb och därmed till att öka skatteunderlaget.

Utredningens förslag Förfarandet för att göra FoU-avdrag ska inte ändras (avsnitt 8.4)

IKEM tillstyrker förslaget att det inte ska införas förhandsbesked.

Utredningens förslag Skatteverket ska ta hjälp av andra myndigheter... (avsnitt 8.5)

IKEM tillstyrker utredningens förslag Det föreslås inte vara ett remissvång utan det är Skatteverket själva som avgöra om en sådan remiss behövs. IKEM anser i likhet med Teknikföretagen att om det företag som gjort FoU-avdrag anser att en remiss bör inhämtas ska Skatteverket i möjligaste mån efterfölja denna begäran. Om begäran ändå avslås av Skatteverket anser vi att det i avslagsbeslutet ska anges varför ett remissförfarande ansågs obehövligt. Vidare vill IKEM i likhet med NSD poängtera att det är viktigt för besvarande myndighet att ha i åtanke att yttrandet inte ska basera på de krav som ställs vid t ex en patentansökan.

Expertskatten

Allmänna synpunkter

Rekryteringen av internationell kompetens sker på en global marknad. Ska Sveriges kunskapsintensiva industri fortsatt ligga i framkant för den gröna omställningen måste den ha konkurrenskraftiga förutsättningar, inte minst gällande kompetensförsörjningen av högspecialiserad arbetskraft. Högkvalificerad arbetskraft är en av de mest rörliga grupperna på den globala arbetsmarknaden och skatter påverkar vart den rör sig. Internationell forskning pekar på mycket stora effekter av mer generösa expertskatteregler.

I dag är Sveriges nivå inte konkurrenskraftig. Jämfört med andra länders expertskatter är vår nedsättning låg, dessutom från ovanligt höga skattenivåer till att börja med. Henrik Kleven, Camille Landais, Emmanuel Saez och Esben Schultz visar i artikeln "Migration and Wage Effects of Taxing Top Earners" (Quarterly Journal of Economics, 2014) att skattebaselasticiteten när Danmark införde sin expertskatt kan uppskattas till cirka 1,6, och Lisa Marie Timm, Massimo Giulidiori och Paul Muller visar i artikeln "Tax Incentives for High Skilled Migrants" (IZA Discussion Paper, 2022) att elasticiteten kan vara närmare 2. I den bredare översikten "Taxation and Migration: Evidence and Policy Implications" konstaterar Henrik Kleven, Camille Landais, Mathilde Muñoz och Stefanie Stantcheva att liknande nivåer är vanliga uppskattningar av skattebaselasticiteten, vilket innebär att den optimala beskattningsnivån är låg. Den optimala skatten ges av:

$$\tau^F \equiv \frac{1 - e^F \cdot \eta^F}{1 + \eta^F}$$

Där τ^F är den optimala skatten för utländsk högkvalificerad arbetskraft, e^F är arbetsutbudselasticiteten, alltså hur många fler som söker sig till ett land beroende på om de effektiva skatterna ökar eller minskar i landet, och η^F är den externa effekten av invandringen, till exempel forsknings- och utvecklingsresultat som spillover i ökad produktivitet. Med rimliga antaganden för elasticitet och externaliteter är den effektiva skatten troligen strax över 30 procent. Se IKEM:s rapport "Reformer för en bättre expertskatt" (2023) för en närmare utveckling. Även med en nedsättning på 50 procent skulle den effektiva skatten ligga över den intäktsmaximerande nivån för staten.

Många länder har också längre giltighetsperioder och bredare inkomstgrupper som omfattas. Tack vare nyliga reformer av tillståndslängden och en sänkning av inkomstkravet från 2 till 1,5 prisbasbelopp är den idag långt mer internationellt gångbar, och IKEM välkomnar utredningens förslag att öka skattenedsättningen från 25 till 30 procent, även om det skulle vara både samhällsekonomiskt effektivt och gynna den kunskapsintensiva industrin att öka nedsättningen ytterligare.

Specifika synpunkter

Utredningens förslag om att skattelättnader ska förstärkas (avsnitt 13.2)

IKEM tillstyrker utredningens förslag att öka skattenedsättningen från 25 till 30 procent, även om det skulle vara både samhällsekonomiskt effektivt och gynna den kunskapsintensiva industrin att öka nedsättningen ytterligare. Se resonemang i avsnittet ovan.

Utredningens förslag: Beloppsregeln ska huvudsakligen inte ändras (avsnitt 13.3)

IKEM tillstyrker förslaget att beräkningen av ersättningsnivån för att omfattas av beloppsregeln ska utgå från årets inkomstbasbelopp istället för pris-basbeloppet. Detta kan minska risken för snabba höjningar av ersättningsnivån i inflationstider, vilket IKEM ser som positivt.

Utredningens förslag att Kompetensregeln ska förenklas och förtydligas (avsnitt 13.4)

IKEM tillstyrker förslaget om att kompetensregeln ska omfatta personer vars arbete till väsentlig del avser forskning eller utveckling och att det ska krävas en doktorsexamen eller motsvarande erfarenhet. IKEM anser att detta kan bidra till ett tydligare och mer förutsebart regelverk.

Utredningens förslag De formella kraven för expertskattelättnader ska sänkas (avsnitt 13.5)

IKEM avstyrker att vistelsekravet ska förlängas från fem till tio kalenderår.

Det skulle vara en barriär till att anställa internationella experter som efter tjänst i utlandet har ökat sin kompetens och kan vara synnerligen relevanta att anställa i Sverige och fungera som s.k. "talent magnets". Tio år är mycket lång tid under en internationell yrkeskarriär och vi tror att man suboptimerar genom att förlänga från fem till tio år.

IKEM tillstyrker avskaffandet av avsiktsvillkoret.

Utredningens förslag Förfarandet för expertskattelättnader ska huvudsakligen inte ändras (avsnitt 13.6)

IKEM tillstyrker förslaget att ansökningsfristen för expert-skattelättnader förlängs till sex månader.

Caspian Reh binder, ansvarig arbetsmarknadspolitik, IKEM

Lena Svendsen, ansvarig forskning och innovation, IKEM